

Henryk SZELEGIEWICZ

Materiały do fauny mszyc (*Homoptera*, *Aphidodea*) Pobrzeża Bałtyku

[Z 10 rysunkami w tekście]

Terminu „Pobrzeże Bałtyku” używam w niniejszej pracy zgodnie z podziałem na krainy zaproponowanym w wydawnictwie „Katalog fauny Polski”. Wydzielona pod tą nazwą kraina geozologiczna zajmuje wąski pas nadmorski, odpowiadający mniej więcej „Brzegowi Bałtyku” w regionalizacji geobotanicznej (SZAFFER 1959) oraz mezoregionom określanym terminem „Wybrzeże” w regionalizacji fizyczno-geograficznej (KONDRACKI 1969). Uściślenia wymaga jednak południowa granica omawianej krainy, wyznaczana w poszczególnych zeszytach „Katalogu” w sposób niejednakowy i dość dowolny. W niniejszej pracy do Pobrzeża Bałtyku zaliczam jedynie plażę i pas wydym nadmorskich, obejmujący zarówno tzw. wydmy białe i szare, jak też przylegające do nich wydmy utrwalone, porośnięte borem (bór nadmorski, sosnowy i mieszany), oraz leżące w ich obrębie i na zapleczu wydym torfowiska i wrzosowiska, a także osiedla, nieużytki i tereny użytkowane rolniczo.

Pobrzeże Bałtyku nie było dotąd, z wyjątkiem swej skrajnie wschodniej części, czyli tzw. Pobrzeża Warmińskiego (SZELEGIEWICZ 1974), przedmiotem szczegółowych badań afidofaunistycznych. Nieliczne wiadomości o mszycach tej krainy znaleźć można głównie w rozproszonym piśmiennictwie zooecydologicznym (BRISCHKE 1882, MOSZYŃSKA 1931, SZULCZEWSKI 1931, URBAŃSKI 1947, MICHNO-ZATORSKA 1966) oraz w kilku pracach o różnym charakterze (SIEBOLD 1839, ENDERLEIN 1908, DAMPF 1908, JANISZEWSKA-CIHOCKA 1965, 1971, KRZYWIEC 1970, 1971). Wyniki własnych badań, prowadzonych na Pobrzeżu Bałtyku, wykorzystałem częściowo w publikacjach taksonomicznych i faunistycznych dotyczących mszyc całego kraju (SZELEGIEWICZ 1962, 1963, 1965, 1966, 1967, 1968).

Praca niniejsza ma charakter wyłącznie rejestracyjny, a jej celem jest inwentaryzacja wszystkich gatunków mszyc występujących na odcinku Pobrzeża Bałtyku od Łeby na zachodzie po Mikoszewo na wschodzie (rys. 1), który w dalszej części pracy nazywać będę umownie Pobrzeżem Kaszubskim. Materiały do niniejszej pracy (obserwacje terenowe i zbiory mszyc) gromadzone były w latach 1960–1975 w następujących miejscowościach:

- 1) okolice Łeby – w czerwcu 1970 (H. SZELEGIEWICZ i J. WAGNER);
- 2) okolice Karwi – w lipcu 1960 (H. SZELEGIEWICZ i R. BIELAWSKI) oraz w sierpniu 1962 i 1965 (R. BIELAWSKI);
- 3) wrzosowisko Bielawskie Błota koło Karwi – w lipcu 1960 (H. SZELEGIEWICZ i R. BIELAWSKI) oraz w maju i sierpniu 1962 i 1964 (R. BIELAWSKI);
- 4) bory sosnowe koło Ostrowa na południe od Karwi – w lipcu 1960 (H. SZELEGIEWICZ i R. BIELAWSKI);
- 5) okolice Jastrzębiej Góry – w sierpniu 1960 (R. BIELAWSKI);
- 6) okolice Rozewia – w maju 1961 i sierpniu 1962 (R. BIELAWSKI);
- 7) okolice Władysławowa – w lipcu 1960 (H. SZELEGIEWICZ i R. BIELAWSKI), w maju 1966 (R. BIELAWSKI), w czerwcu 1966 oraz w maju 1968 (H. SZELEGIEWICZ);
- 8) okolice Chałup na Mierzei Helskiej – w czerwcu 1966 (H. SZELEGIEWICZ);
- 9) okolice Jastarni na Mierzei Helskiej – w czerwcu i lipcu 1966 (H. SZELEGIEWICZ);
- 10) okolice Swarzewa – w maju 1968 (H. SZELEGIEWICZ);
- 11) okolice Pucka – w czerwcu 1966 i maju 1968 (H. SZELEGIEWICZ);
- 12) Gdynia – w lipcu 1960 (H. SZELEGIEWICZ i R. BIELAWSKI) oraz czerwcu 1970 (H. SZELEGIEWICZ i J. WAGNER);
- 13) Gdańsk: Górki Wschodnie, Sobieszewo, Świbno – w czerwcu 1975 (H. SZELEGIEWICZ);
- 14) Mikoszewo – w czerwcu 1975 (H. SZELEGIEWICZ).

Badania prowadziłem głównie w pasie wydm nadmorskich, w borach oraz w zbiorowiskach roślinności synantropijnej w pobliżu i na terenie osiedli. Materiały dowodowe do pracy (zbierałem prawie wyłącznie gatunki rzadsze lub nie dające się oznaczyć w terenie) znajdują się, w postaci trwałych preparatów mikroskopowych, w zbiorach Instytutu Zoologii PAN w Warszawie.

Miło mi wyrazić podziękowanie za pomoc przy zbieraniu i preparowaniu mszyc mgrowi J. WAGNEROWI, byłemu asystentowi Instytutu Zoologii PAN. Szczególną wdzięczność winien jestem koledze drowi R. BIELAWSKIEMU za zebranie licznych i cennych materiałów z okolic przede mną szczegółowo nie badanych.

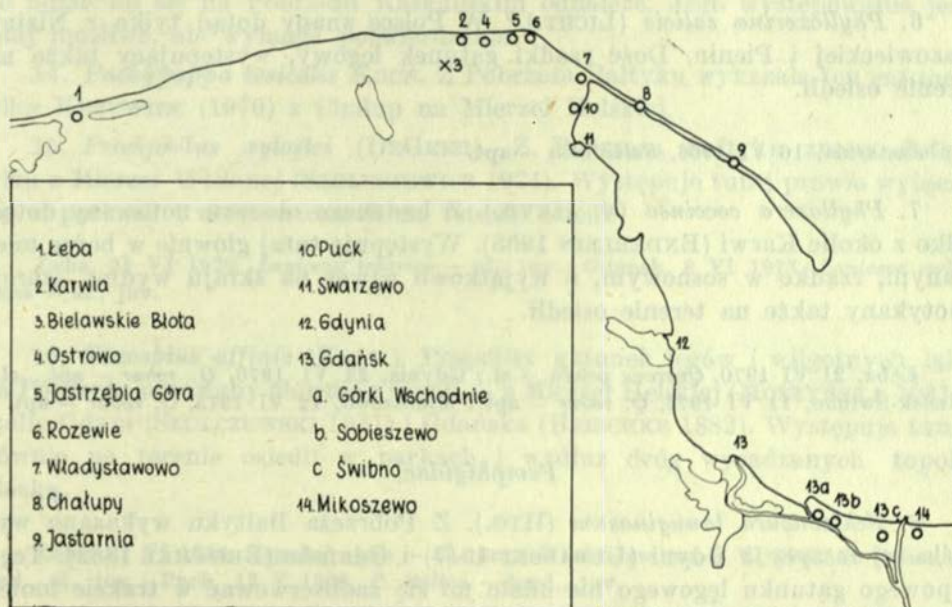
Systematyczny wykaz mszyc Pobrzeża Kaszubskiego

Wykaz uwzględnia wszystkie gatunki znalezione na badanym terenie przede mną i współpracowników oraz wykazane stąd przez innych autorów, nawet jeżeli ich występowanie nie zostało potwierdzone w trakcie moich własnych badań. W wykazie użyto następujących skrótów: fund. = założycielka rodu, apt. = bezskrzydła dzieworódka, al. = uskrzydłona dzieworódka, juv. = larwy lub nimfy, ♀ = samica amfigoniczna, ♂ = samiec. Gatunki nowe dla Pobrzeża Bałtyku zaznaczono w wykazie gwiazdką (*), nowe dla Polski – dwiema gwiazdkami (**).

Adelgidae

1. *Pinus pini* (RATZ.). Na Pobrzeżu Kaszubskim dość pospolity w borach, szczególnie częsty w suchych zagajnikach sosnowych. Wraz z sosną zachodzi także na wydmę szarą i na tereny osiedli.

Leba, 20 VI 1970, *Pinus sylvestris* — apt.; Puck, 12 V 1968, *P. sylvestris* — apt.; Gdańsk: Górki Wschodnie, Sobieszewo, Świbno, 8–12 VI 1975, *P. sylvestris* — apt.

Rys. 1. Mapka Pobrzeża Kaszubskiego ze stanowiskami, w których prowadzono badania terenowe

2. *Adelges laricis* VALL.* Gatunek dwudomny, migrujący ze świerka na modrzew. U nas dość rzadki, choć lokalnie występować może nawet masowo.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Larix europaea* — apt.

3. *Adelges tardus* (DREYF.). Z badanego terenu wykazany z Mierzei Helskiej (MOSZYŃSKA 1931) i okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931). Występuje tutaj wyłącznie w parkach i ogrodach na terenie osiedli.

Leba, 20 VI 1970, *Picea abies*, wyrośla; Gdańsk-Górki Wschodnie i Gdańsk-Sobieszewo, 10 VI 1975, *Picea abies* — wyrośla.

4. *Sacchiphantes abietis* (L.). Z Pobrzeża Kaszubskiego wykazany dotąd z Mierzei Helskiej (MOSZYŃSKA 1931), okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) i Gdańska (BRISCHKE 1882, DAMPF 1908). Podobnie jak poprzedni gatunek występuje tutaj jedynie na terenie osiedli.

Gdynia, 23 VI 1970, *Picea abies* – wyrosła; Gdańsk-Górki Wschodnie i Gdańsk-So-bieszewo, 12 VI 1975, *P. abies* – wyrosła; Mikoszewo, 11 VI 1975, *P. abies* – wyrosła.

5. *Sacchiphantes viridis* (RATZ.). Gatunku tego sam nie obserwowałem, ale wykazała go z Chałup na Mierzei Helskiej KRZYWIEC (1970).

Phylloxeridae

6. *Phylloxerina salicis* (LICHT.)* W Polsce znany dotąd tylko z Niziny Mazowieckiej i Pienin. Dość rzadki gatunek lęgowy, występujący także na terenie osiedli.

Jastarnia, 16 VI 1966, *Salix alba* – apt.

7. *Phylloxera coccinea* (v. HEYD.). Z badanego obszaru notowany dotąd tylko z okolic Karwi (ENDERLEIN 1908). Występuje tutaj głównie w borze mieszanym, rzadko w sosnowym, a wyjątkowo nawet na skraju wydmy szarej. Spotykany także na terenie osiedli.

Leba, 21 VI 1970, *Quercus petraea* – al.; Gdynia, 23 VI 1970, *Q. robur* – apt., al.; Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Q. robur* – apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *Q. robur* – apt.

Pemphigidae

8. *Schizoneura lanuginosum* (HTG.). Z Pobrzeża Bałtyku wykazano wyrosła tej mszycy z Gdyni (URBAŃSKI 1947) i Gdańska (BRISCHKE 1882). Tego typowego gatunku lęgowego nie udało mi się zaobserwować w trakcie moich badań.

9. *Schizoneura ulmi* (L.). Wykazany dotąd również tylko na podstawie wyrosła z okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931, URBAŃSKI 1947) i Gdańska (BRISCHKE 1882). Gatunek ten migruje z wiązków na korzenie porzeczek, którym wyrządzać może poważne szkody.

Leba, 21 VI 1970, *Ulmus laevis* – fund., al., juv.; Gdynia, 23 VI 1970, *Ulmus laevis* – fund., al., juv.; Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Ulmus* sp. – wyrosła.

10. *Colopha compressa* (KOCH). W czasie moich badań terenowych gatunku tego nie obserwowałem, ale wyrosła tej mszycy na wiązach obserwował w okolicach Gdyni SZULCZEWSKI (1931).

11. *Kaltenbachiella pallida* (HALID.). Wyrosła tego rzadkiego gatunku wykazał z okolic Gdyni URBAŃSKI (1947).

12. *Tetranевра ulmi* (L.). Z badanego terenu wykazany na podstawie wyrosła z okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) i Gdańska (BRISCHKE 1882). Migruje z wiązków na korzenie traw. Na Pobrzeżu znaleziony dotąd wyłącznie na terenie osiedli.

Łeba, 21 VI 1970, *Ulmus* sp. — wyrosła; Puck, 18 V 1968, *Ulmus* sp. — fund., juv.; Gdynia, VII 1960, na korzeniach traw — juv.; Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Ulmus* sp. — fund., al., juv.

13. *Asiphum tremulae* (L.). Bardzo rzadki, borealpejski gatunek migrujący z osiki na korzenie świerków. Wyrosła tego gatunku znalazł na osice w okolicach Gdańska BRISCHKE (1882). Mimo usilnych poszukiwań gatunku tego nie udało mi się na Pobrzeżu Kaszubskim odnaleźć. Jego występowanie jest tutaj możliwe, ale wymaga potwierdzenia.

14. *Pachypappa vesicalis* KOCH. Z Pobrzeża Bałtyku wykazała ten gatunek tylko KRZYWIEC (1970) z Chałup na Mierzei Helskiej.

15. *Prociphilus xylostei* (DEGEER). Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje tutaj prawie wyłącznie w parkach i zadrzewieniach na terenie osiedli.

Łeba, 21 VI 1970, *Lonicera tatarica* — al., juv.; Gdańsk, 8 VI 1975, *Lonicera xylosteum* — al., juv.

16. *Thecabius affinis* (KALT.). Pospolity gatunek łągów i wilgotnych łąk. Na Pobrzeżu notowany głównie z topoli — z Mierzei Helskiej (MOSZYŃSKA 1931), okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) i Gdańska (BRISCHKE 1882). Występuje tutaj głównie na terenie osiedli w parkach i wzdłuż dróg wysadzanych topolą włoską.

Łeba, 21 VI 1970, *Populus nigra* — al., juv.; Władysławowo, 8 VI 1968, *P. italica* — fund., al., juv.; Puck, 13 V 1968, *P. italica* — fund., juv.

17. *Pemphigus bursarius* (L.). Z Pobrzeża Kaszubskiego notowany dotąd wyłącznie na podstawie wyrosli z Mierzei Helskiej (MOSZYŃSKA 1931) i okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931). Podobnie jak poprzedni gatunek występuje tutaj głównie w pobliżu osiedli.

Łeba, 21 VI 1970, *Populus nigra* — fund., juv.; Puck, 13 V 1968, *P. italica* — fund., juv.

18. *Pemphigus phenax* BÖRN. et BLUNCK.* Do niedawna nie odróżniany od *P. populinigrae* (SCHRK.), ale w całej Polsce dość pospolity, a lokalnie nawet częstszy od niego.

Łeba, 21 VI 1970, *Populus nigra* — fund., al.

19. *Pemphigus populinigrae* (SCHRK.). Z Pobrzeża Kaszubskiego notowany z okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) i Gdańska (BRISCHKE 1882).

Chałupy, 17 VI 1966, *Populus nigra* — fund., juv.

20. *Pemphigus protospirae* LICHT. Ten bardzo rzadki u nas gatunek wykazała z Chałup na Mierzei Helskiej KRZYWIEC (1971). Jest to jak dotąd jedyne pewne stanowisko tego gatunku w Polsce. Migruje z topoli na wodne baldaszkowate.

21. *Pemphigus spyrothecae* PASS. Z Pobrzeża Kaszubskiego notowany dotąd tylko z Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) i Gdańska (BRISCHKE 1882). Występuje tutaj głównie na topolach wysadzanych w parkach i wzdłuż dróg.

Leba, 21 VI 1970, *Populus nigra* – fund., juv.; Jastarnia, 16 VI 1966, *P. italica* – fund., juv.; Puck, 13 V 1968, *P. italica* – fund.

22. *Forda formicaria* v. HEYD.* Na badanym terenie bardzo rzadki, występuje głównie w suchych siedliskach na korzeniach traw.

Leba, 21 VI 1970, *Poa annua* – juv.; Swarzewo, 13 V 1968, *Festuca ovina* – apt., juv.

Hormaphididae

23. *Tetraphis betulina* HORV. Rzadki gatunek borowy, którego w trakcie moich badań nie obserwowałem. Bardzo charakterystyczne wyrosła tej mszyce na brzożach obserwowała na Mierzei Helskiej MOSZYŃSKA (1931).

Thelaxidae

24. *Anoecia corni* (F.)* Gatunek pospolity w całej Polsce, ale z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany. Migruje z derenia na korzenie różnych traw.

Okolice Leby, 21 VI 1970, *Cornus sanguinea* – apt., juv.

25. *Glyphina betulae* (L.). Na Pobrzeżu dość częsty w borach, zwłaszcza na pobrażach, polanach i poboczach dróg, a także na terenie osiedli. Występuje tutaj na obu gatunkach brzoż, zawsze odwiedzany przez mrówki.

Leba, 21 VI 1970, *Betula pubescens* – apt.; wrzosowisko Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *B. pubescens* – apt., al.; Gdańsk: Górki Wschodnie, Sobieszewo, Świbno, 8–11 VI 1975, *B. pendula* – apt., al.

26. *Glyphina schrankiana* BÖRN. Gatunek związany z olsami, łęgami i innymi zbiorowiskami towarzyszącymi ciekom wodnym. Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z wrzosowiska Bielawskie Błota (SZELEGIEWICZ 1968).

27. *Thelaxes dryophila* (SCHRK.). Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Na badanym terenie nierzadki w borach mieszanych i sosnowych oraz w osiedlach.

Leba, 20 VI 1970, *Quercus robur* – apt.; Chałupy, 17 VI 1966, *Q. robur* – apt.; Gdańsk: Górki Wschodnie, Sobieszewo, Świbno, 8–12 VI 1975, *Q. robur* – apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *Q. robur* – apt.

28. *Mindarus abietinus* KOCH. Pospolity w całym zasięgu jodły, ale na Pobrzeżu bardzo rzadki w parkach i ogrodach. Znaleziony tylko raz w Rozewiu (SZELEGIEWICZ 1968).

Drepanosiphonidae

29. *Drepanosiphum platanoidis* (SCHRK.). Pospolity na Pobrzeżu na jaworach w parkach, na przydrożach i w zadrzewieniach na terenie osiedli.

Łeba, 20 VI 1970 – al.; Karwia, 6 VIII 1960 – al.; Jastarnia, 16 VI 1966; Władysławowo, 8 VII 1960; Swarzewo, 13 V 1968; Gdynia, 18 IX 1970; Gdańsk: Górki Wschodnie i Sobieszewo, 8 VI 1975; Mikoszewo, 12 VI 1975 – fund., al., ♀ na *Acer pseudoplatanum*.

30. *Phyllaphis fagi* (L.). Na Pobrzeżu Bałtyku pospolity, wykazany z Chłapowa i Jastrzębiej Góry (MICHNO-ZATORSKA 1966), Mierzei Helskiej (MOSZYŃSKA 1931) i okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1974). Występuje tu głównie w buczynie pomorskiej, rzadziej w borach i na terenie osiedli.

Łeba, 21 VI 1970; Karwia, 12 VIII 1965; Jastrzębia Góra, 8 VIII 1960 – apt. i al., wszystkie na *Fagus sylvatica*.

31. *Symydobius oblongus* (v. HEYD.). Z Pobrzeża Bałtyku znany był dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje tutaj pospolicie w borach sosnowych, zwłaszcza w miejscach prześwietlonych, na wrzosowiskach, w osiedlach, a wyjątkowo nawet na obrzeżu wydmy szarej.

Okolice Łeby, 21 VI 1970, *Betula pendula* – apt., al.; Bielawskie Błota, 6 VII 1960, *B. pendula* – al.; tamże, 30 V 1961, *B. pubescens* – fund.; tamże, 23 VIII 1964, *B. pubescens* – apt., al.; Swarzewo, 13 V 1968, *B. pendula* – fund.; Gdańsk: Górki Wschodnie i Sobieszewo, 10 VI 1975, *B. pendula* – apt., al.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *B. pubescens* – apt.

32. *Clethrobius comes* (WALK.). Gatunek bardzo rzadki, związany u nas prawie wyłącznie z olchą szarą. Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Karwi (SZELEGIEWICZ 1968).

33. *Euceraphis punctipennis* (ZETT.). Na Pobrzeżu Kaszubskim dość częsty w borze sosnowym, na wrzosowiskach i w osiedlach, a nawet na wydmie szarej.

Łeba, 21 VI 1970, *Betula pendula* – al.; Bielawskie Błota, 30 V 1961, *B. pendula* – fund.; Swarzewo, 13 V 1968, *B. pubescens* – fund.; Puck, 12 V 1968, *B. pubescens* – fund.; Gdańsk: Górki Wschodnie, Sobieszewo i Świbno, 8–12 VI 1975, *B. pendula* – al.

34. *Callipterinella calliptera* (HTG.). Z Pobrzeża Kaszubskiego notowany już przez MOSZYŃSKĄ (1931) z Mierzei Helskiej. Występuje tutaj głównie w borze sosnowym, rzadziej w osiedlach.

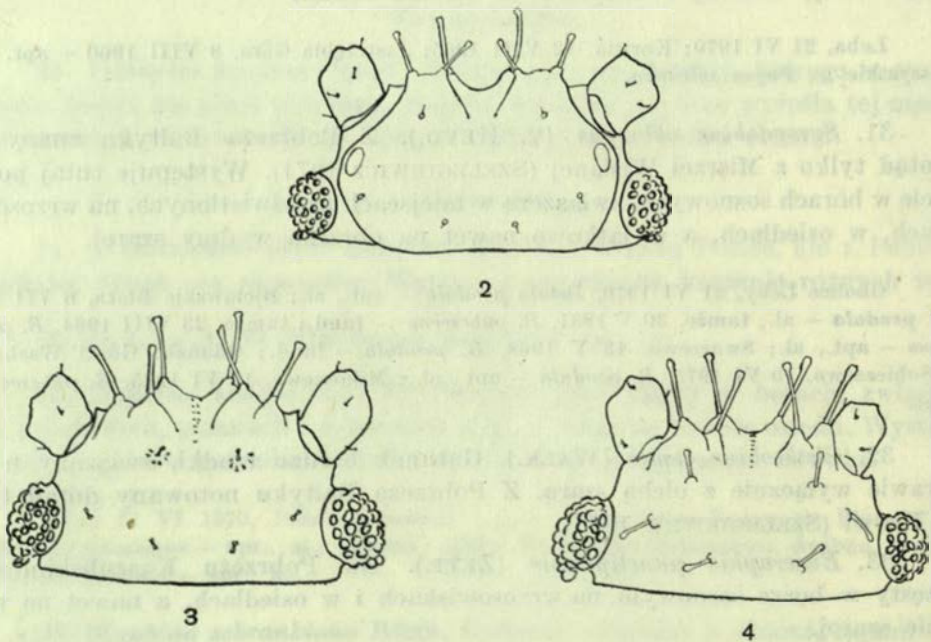
Karwia, 8 VIII 1960, *Betula pendula* – apt.; Chałupy, 17 VI 1966, *B. pendula* – apt., al.

35. *Callipterinella tuberculata* (V. HEYD.). Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Na Pobrzeżu Kaszubskim dość częsty w borach, na polanach śródleśnych, wrzosowiskach i w osiedlach.

Leba, 21 VI 1970, *Betula pubescens* — apt., al.; Karwia, 11 VIII 1960, *B. pubescens* — apt.; Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *B. humilis* — apt.; Gdańsk: Górki Wschodnie i Sobieszewo, 8 VI 1975, *B. pendula* — apt., al.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *B. pendula* — apt., al.

36. *Kallistaphis flava* (MORDV.). Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z wrzosowiska Bielawskie Błota (SZELEGIEWICZ 1968), ale tutaj dość częsty w borze sosnowym, na wrzosowiskach i w osiedlach.

Leba, 21 VI 1970, *Betula pubescens* — al.; Karwia, 11 VIII 1960, *B. pubescens* — apt.; Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *Betula humilis* — apt.; Puck, 12 V 1968, *B. pubescens* — fund.; Gdańsk-Sobieszewo, 9 VI 1975, *B. pubescens* — al., apt.

Rys. 2-4. Budowa i chetotaksja głowy: 2 — *Betulaphis helvetica* H.R.L., 3 — *B. brevipilosa* BÖRN., 4 — *B. quadrituberculata* (KALT.)

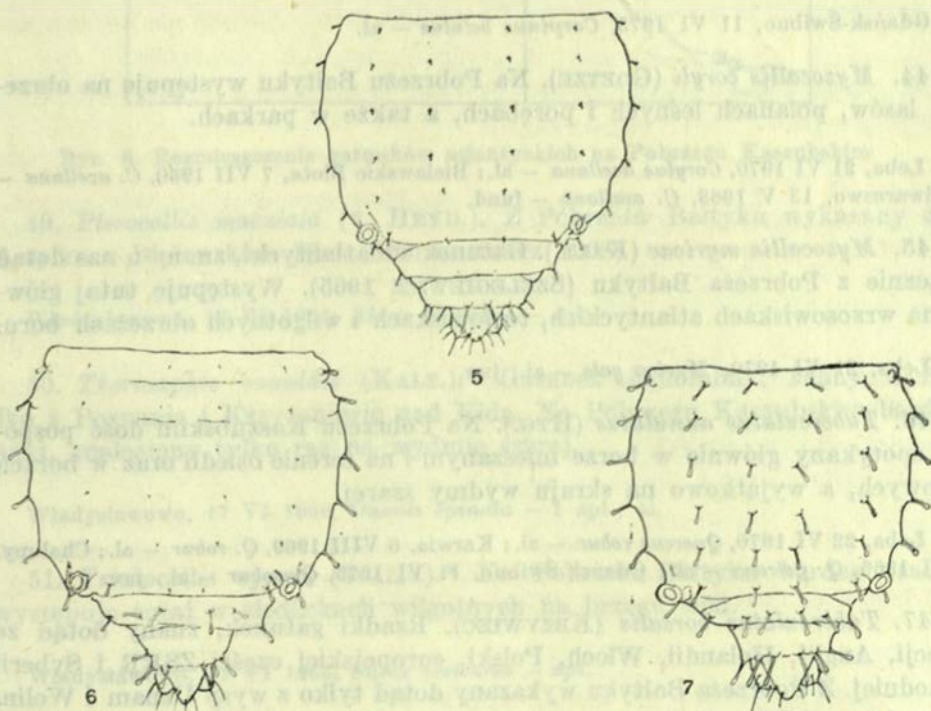
37. *Betulaphis brevipilosa* BÖRN.** Do niedawna nie odróżniany od gatunku *B. quadrituberculata* (KALT.) i pod tą nazwą wykazywany z wielu miejscowości, w tym także z Pobrzeża Bałtyku. W zbiorach Instytutu Zoologii PAN znajdują się okazy tego gatunku z następujących stanowisk: Zakopane, 13 VII 1958, *Betula carpathica* — apt.; wrzosowisko Bielawskie Błota, 7 VII

1960, *Betula humilis* — apt.; Zawoja-Widly, 18 VII 1971, *B. pendula* — apt.; Zawoja-Mosorne, 11 VII 1973, *B. pendula* — apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 9 VI 1975, *B. pendula* — apt. i 1 al.

38. *Betulaphis helvetica* H. R. L.** Podobnie jak poprzedni gatunek nie odróżniany dawniej od *B. quadrituberculata* (KALT.), ale z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany. W zbiorach Instytutu Zoologii PAN znajdują się okazy z następujących miejscowości: Warszawa, *Betula pendula*, 21 V 1956 — al., apt.; Zakopane, 13 VIII 1958, *B. carpathica* — apt.; Zawoja-Czatoża, 11 VII 1973, *B. pendula* — apt.; Zawoja-Mosorne, 11 VII 1973, *B. pendula* — apt.; Leba, 22 VI 1970, *Betula pendula* — apt.

39. *Betulaphis quadrituberculata* (KALT.). Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Większość danych o rozmieszczeniu tego gatunku w Polsce odnosi się do poprzednich gatunków. Spoza Pobrzeża Bałtyku mam ten gatunek z następujących stanowisk: Pawłówek i Rynkowo koło Bydgoszczy, Poznań, Zawoja-Polica. Aby ułatwić odróżnianie gatunków z rodzaju *Betulaphis* podaję najważniejsze cechy ich morfologii (rys. 2-7).

Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Betula pubescens* — apt., 1 al.

Rys. 5-7. Chetotaksja odwłoka: 5 — *Betulaphis helvetica* H. R. L., 6 — *B. brevopilosa* BÖRN., 7 — *B. quadrituberculata* (KALT.)

40. *Eucallipterus tiliae* (L.). Na Pobrzeżu Kaszubskim rzadki i występuje tutaj wyłącznie na lipach wysadzanych w osiedlach i wzdłuż dróg.

Jastarnia, 18 VIII 1960, *Tilia* sp. — al., juv.; Gdynia, 9 VII 1960, *Tilia cordata* — al.; Gdańsk, 7 VI 1975, *Tilia* sp. — al.

41. *Tinocallis platani* (KALT.). Na Pobrzeżu Bałtyku bardzo rzadki i wykazany dotąd tylko dotąd z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Jastrzębia Góra, 8 VIII 1960, *Ulmus laevis* — al.; Gdynia, 23 VI 1970, *Ulmus* sp. — al., juv.

42. *Myzocallis castanicola* BAKER. W Polsce dość rzadki, związany głównie z grądami i borami mieszany, wyjątkowo występuje także w parkach. Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd z Mierzei Helskiej (KRZYWIEC 1970).

Gdańsk-Sobieszewo, 10 VI 1975, *Quercus petraea* — 1 al.

43. *Myzocallis carpini* KOCH. Z Pobrzeża Bałtyku, gdzie występuje głównie w lasach mieszanych i na terenie osiedli, znany był dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Carpinus betulus* — al.

44. *Myzocallis coryli* (GOETZE). Na Pobrzeżu Bałtyku występuje na obrzeżach lasów, polanach leśnych i porębach, a także w parkach.

Leba, 21 VI 1970, *Corylus avellana* — al.; Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *C. avellana* — al.; Swarzewo, 13 V 1968, *C. avellana* — fund.

45. *Myzocallis myricae* (KALT.). Gatunek subatlantycki, znany u nas dotąd wyłącznie z Pobrzeża Bałtyku (SZELEGIEWICZ 1965). Występuje tutaj głównie na wrzosowiskach atlantyckich, torfowiskach i wilgotnych obrzeżach boru.

Leba, 21 VI 1970, *Myrica gale* — al., juv.

46. *Tuberculatus annulatus* (HTG.). Na Pobrzeżu Kaszubskim dość pospolity, spotykany głównie w borze mieszanym i na terenie osiedli oraz w borach sosnowych, a wyjątkowo na skraju wydmy szarej.

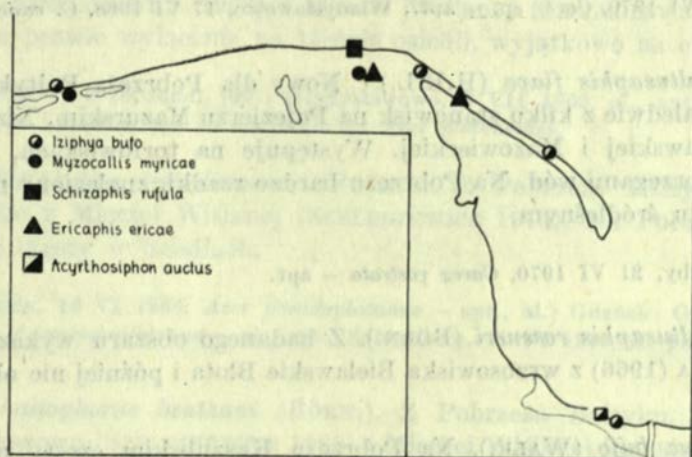
Leba, 22 VI 1970, *Quercus robur* — al.; Karwia, 6 VIII 1969, *Q. robur* — al.; Chałupy, 17 VI 1966, *Q. petraea* — al.; Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Q. robur* — al., juv.

47. *Tuberculatus borealis* (KRZYWIEC). Rzadki gatunek, znany dotąd ze Szwecji, Anglii, Holandii, Włoch, Polski, europejskiej części ZSRR i Syberii Zachodniej. Z Pobrzeża Bałtyku wykazany dotąd tylko z wysp Uznam i Wolin, z Jarosławca i Mierzei Helskiej (KRZYWIEC 1971).

Chałupy, 17 VI 1966, *Quercus robur* — 1 al.

48. *Tuberculatus neglectus* (KRZYWIEC). U nas rozmieszczony głównie w zachodniej części kraju w areale dębu bezszypułkowego. Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Mierzei Helskiej (KRZYWIEC 1970). Podobnie jak poprzedni gatunek występuje tutaj głównie w borze mieszanym, wyjątkowo na terenie osiedli.

Leba, 22 VI 1970, *Quercus petraea* — al.; Gdańsk-Sobieszewo, 10 VI 1975, *Q. petraea* — al., juv.

Rys. 8. Rozmieszczenie gatunków atlantyckich na Pobrzeżu Kaszubskim

49. *Pterocallis maculata* (v. HEYD.). Z Pobrzeża Bałtyku wykazany dotąd tylko z Bielawskich Błot (SZELEGIEWICZ 1968).

Władysławowo, 17 VI 1966, *Alnus glutinosa* — apt.

50. *Therioaphis ononidis* (KALT.).* Gatunek ciepłolubny, znany u nas tylko z Poznania i Krzyżanowiec nad Nidą. Na Pobrzeżu Kaszubskim bardzo rzadki, znaleziony tylko raz na wydmie szarej.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Ononis spinosa* — 1 apt., al.

51. *Trichocallis cyperi* (WALK.).* Na Pobrzeżu Bałtyku bardzo rzadki i występuje tutaj w siedliskach wilgotnych na brzegu wód.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Carex vesicaria* — apt.

52. *Trichocallis caricis* (MORDV.).* Pod nazwą *T. thripsoides* H.R.L. notowany u nas z Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej

i Mazowieckiej. Występuje w siedliskach wilgotnych, często razem z gatunkiem poprzednim.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Carex flava* – apt.

53. *Trichocallis verrucosa* (GILL.). Z Pobrzeża Bałtyku notowany już z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje wyłącznie w siedliskach wilgotnych nad brzegami wód.

Łeba, 19 VI 1970, *Carex* sp. – apt.; Władysławowo, 17 VI 1966, *C. vesicaria* – apt.

54. *Subsaltusaphis flava* (H.R.L.)* Nowy dla Pobrzeża Bałtyku i znany u nas dotąd zaledwie z kilku stanowisk na Pojezierzu Mazurskim, Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej i Mazowieckiej. Występuje na torfowiskach, kwaśnych łąkach i nad brzegami wód. Na Pobrzeżu bardzo rzadki, znaleziony na niewielkim torfowisku śródleśnym.

Okolice Łeby, 21 VI 1970, *Carex rostrata* – apt.

55. *Subsaltusaphis rossneri* (BÖRN.). Z badanego obszaru wykazany przez SZELEGIEWICZA (1966) z wrzosowiska Bielawskie Błota i później nie obserwowany.

56. *Iziphyia bufo* (WALK.). Na Pobrzeżu Kaszubskim częsty na wydmie szarej i obrzeżach boru nadmorskiego.

Łeba, 21 VI 1970, *Carex arenaria* – apt., al.; Władysławowo, 17 VI 1966, *C. arenaria* – apt., al.; Jastarnia, 16 VI 1966, *C. arenaria* – apt., al.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 10 VI 1975, *C. arenaria* – apt.

Chaitophoridae

57. *Periphyllus acericola* (WALK.). Z Pobrzeża Kaszubskiego notowany już z Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1968). Występuje tutaj w cienistych lasach, parkach i sztucznych zadrzewieniach na terenie osiedli, a na Mierzei Helskiej znaleziony został nawet na wydmie szarej.

Łeba, 22 VI 1970, *Acer pseudoplatanus* – apt.; Władysławowo, 9 VII 1960, *A. pseudoplatanus* – al., apt., juv.; Jastarnia, 16 VI 1966, *A. pseudoplatanus* – apt., juv.; Gdańsk: Górki Wschodnie i Sobieszewo, 8 VI 1975, *A. pseudoplatanus* – apt., juv.

58. *Periphyllus aceris* (L.)* Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany. Występuje tutaj głównie na terenie osiedli.

Gdańsk: Górki Wschodnie i Sobieszewo, 8–12 VI 1975, *Acer platanoides* – al., juv.

59. *Periphyllus coracinus* (KOCH)*. Nowy dla Pobrzeża Bałtyku i znany w Polsce zaledwie z kilku stanowisk. Występuje głównie w cienistych lasach, a na Pobrzeżu Kaszubskim prawie wyłącznie na terenie osiedli.

Leba, 20 VI 1970, *Acer platanoides* – apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 10 VI 1975, *A. platanoides* – apt., al.

60. *Periphyllus lyropictus* (KESSLER). Z Pobrzeża Bałtyku notowany już z Karwi (SZELEGIEWICZ 1968) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje tu prawie wyłącznie na terenie osiedli, wyjątkowo na obrzeżu borów.

Leba, 22 VI 1970, fund., juv.; Władysławowo, 8 VII 1960, al., apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, apt. – wszystkie na *Acer platanoides*.

61. *Periphyllus testudinaceus* (FERNIE). Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Na Pobrzeżu Kaszubskim dość częsty w osiedlach.

Jastarnia, 16 VI 1966, *Acer pseudoplatanus* – apt., al.; Gdańsk: Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *A. pseudoplatanus* – al., apt., Sobieszewo, 11 VI 1975, *A. platanoidis* – apt., juv.

62. *Chaitophorus beuthani* (BÖRN.). Z Pobrzeża Bałtyku notowany już z Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1968) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje głównie nad wodami i na skraju wilgotnych łąk, rzadko tylko wnikać na tereny zurbanizowane.

Gdynia, 9 VII 1960, *Salix viminalis* – apt., al.

63. *Chaitophorus capreae* (MOSLEY). Z Pobrzeża Kaszubskiego wykazany z wrzosowiska Bielawskie Błota (SZELEGIEWICZ 1968) i później już nie obserwowany.

64. *Chaitophorus leucomelas* KOCH. Na Pobrzeżu Kaszubskim częsty, notowany dotąd z Mierzei Helskiej (MOSZYŃSKA 1931, KRZYWIEC 1970) i Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje tu głównie w osiedlach, na topolach wysadzanych wzdłuż dróg i w parkach.

Leba, 19 VI 1970, *Populus nigra* – apt.; Jastrzębia Góra, 24 VIII 1961, *P. italica* – apt.; Jastarnia, 16 VI 1966, *P. nigra* – al.

65. *Chaitophorus populeti* (PANZER). Wszędobyłski i pospolity gatunek, był notowany z Pobrzeża Bałtyku z Gąsek koło Koszalina (SZELEGIEWICZ 1963) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Na Pobrzeżu Kaszubskim występuje w różnych siedliskach.

Wrzosowisko Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *Populus tremula* – apt; Karwia, 6 VIII 1960, *P. tremula* – apt., al.; Gdynia, 9 VII 1960, *P. alba* – apt., al.

66. *Chaitophorus populiabae* (B. DE F.)*. Gatunek w Polsce dość pospolity, ale z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany.

Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Populus alba* – apt.

67. *Chaitophorus ramicola* (BÖRN.). Z Pobrzeża Bałtyku wykazany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Gatunek o słabo poznanym rozmieszczeniu i wymaganiach siedliskowych. W Polsce zbierałem go dotąd w widnych borach, lasach łęgowych, a na badanym terenie na skraju boru i wrzosowiska.

Bielawskie Błota, 29 V 1961, *Salix rosmarinifolia* – apt.

68. *Chaitophorus salicti* (SCHRK.). Na Pobrzeżu Bałtyku występuje głównie na skraju lasów, polanach leśnych i tylko wyjątkowo w osiedlach; był notowany dotąd z Bielawskich Błot (SZELEGIEWICZ 1968) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 19 VI 1970, *Salix* sp. – apt.; Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *S. cinerea* – apt., al.

69. *Chaitophorus salijaponicus niger* MORDV. Typowy gatunek synantropijny, występujący u nas prawie wyłącznie na terenach zurbanizowanych, głównie w parkach, ogrodach i na cmentarzach. Z Pobrzeża Kaszubskiego podawany już z Bielawskich Błot (SZELEGIEWICZ 1968).

Jastarnia, 16 VI 1966, *Salix alba* – apt., juv.; Gdańsk, 7 VI 1975, *S. fragilis* – apt.

70. *Chaitophorus tremulae* KOCH. Na Pobrzeżu Bałtyku bardzo rzadki i wykazany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Populus tremula* – apt.

71. *Sipha arenarii* MORDV. Gatunek charakterystyczny dla wydmy białej (zespół *Elymo-Ammophiletum*) i rozmieszczony u nas głównie na Pobrzeżu Bałtyku w pasie wydmy nadmorskich (SZELEGIEWICZ 1974).

Karwia, 11 VIII 1960, *Elymus arenaria* – apt.; Władysławowo, 17 VI 1966, *E. arenaria* – apt.; Jastarnia, 16 VI 1966, *E. arenaria* – apt.

72. *Sipha glyceriae* (KALT.). Występuje nad brzegami wód i na wilgotnych łąkach. Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd jedynie z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Władysławowo, 17 VI 1966, *Melica* sp. – apt.

73. *Sipha kurdjumovi* MORDV. Z Pobreża Bałtyku notowany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). W Polsce występuje głównie w siedliskach ruderalnych, na miedzach i nieużytkach, zawsze w miejscach dobrze nasłonecznionych.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Agropyron repens* — apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 10 VI 1975, *A. repens* — apt.

74. *Sipha maydis* PASS. Na Pobreżu występuje głównie na wydmach nadmorskich i na skraju boru. Notowany dotąd tylko z Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1968).

Jastarnia, 16 VI 1966, *Calamagrostis epigeios* — apt.

75. *Caricosipha paniculatae* BÖRN.* Z Pobreża Bałtyku dotąd nie notowany, a z pozostałej części kraju notowany zaledwie z kilku stanowisk. Występuje na turzycowiskach, głównie w miejscach wilgotnych.

Leba, 21 VI 1970, *Carex paniculata* — apt.

76. *Chaetosiphella berlessei* (DEL GU.)* Znany w Polsce zaledwie z kilku miejscowości. Gatunek sucholubny, występujący na pobreżach suchych borów, na wydmach, słonecznych zboczach i suchych nasypach.

Karwia, 14 VII 1960, wytrąsnięte z traw — apt.

77. *Atheroides serrulatus* HALIDAY. Wszędobyłski gatunek związany z trawami i turzycami. Z Pobreża Bałtyku notowany dotąd tylko z Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1968).

Jastarnia, 16 VI 1966, *Ammophila arenaria* — apt.

78. *Laingia psammae* THEOB. Na Pobreżu pospolity w pasie wydm nadmorskich i w borze nadmorskim, znany dotąd z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1968), Karwi (SZELEGIEWICZ 1965) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Karwia, 8 VIII 1962, *Ammophila arenaria* — apt.; Jastarnia, 16 VI 1966, *Calamagrostis epigeios* — apt.; Władysławowo, 17 VI 1966, *A. arenaria* — apt., al.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 10 VI 1975, *C. epigeios* — apt.

Lachnidae

79. *Lachnus roboris* (L.). Na Pobreżu Bałtyku nierzadki, występuje głównie w borze mieszanym i notowany był dotąd z Wolina (SZELEGIEWICZ 1968) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 15 IX 1970, *Quercus robur* — al., ♂ i ♀; Karwia, 20 VIII 1960, *Q. petraea* — apt.; Gdynia-Orłowo, 23 VIII 1957, *Quercus* sp. — apt.

80. *Protrama longitarsus* (FERRARI). Na Pobrzeżu Kaszubskim notowany już z Karwi (SZELEGIEWICZ 1968).

Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Artemisia campestris* – apt., juv.

81. *Cinara acutirostris* H.R.L.* Gatunek śródziemnomorski, zawleczony wraz z sosną czarną do Europy Środkowej. W Polsce znany dotąd tylko z Katowic i Puszczy Kampinoskiej. Na Pobrzeżu Bałtyku znaleziony w borze sosnowym na wydmach.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 10 VI 1975, *Pinus nigra* – apt., juv.

82. *Cinara bogdanowi* (MORDV.)* Dość pospolity u nas w obu zasięgach świerka, poza tym w osiedlach i sztucznych zadrzewieniach.

Leba, 21 VI 1970, *Picea abies* – apt.

83. *Cinara brauni* BÖRN. Z omawianego obszaru notowany już z Karwi i Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1962). Później nie obserwowany.

84. *Cinara costata* (ZETT.)*. Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany, występuje tutaj sporadycznie na terenie osiedli.

Leba, 19 VI 1970, *Picea abies* – apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 8 VI 1975, *P. abies* – apt.

85. *Cinara juniperi* (DEGEER). Na Pobrzeżu bardzo rzadki i notowany dotąd jedynie z wrzosowiska Bielawskie Błota (SZELEGIEWICZ 1962).

Rozewie, 29 V 1961, *Sarothamnus scoparius* (!) – apt.

86. *Cinara pilicornis* (HTG.). Na Pobrzeżu Kaszubskim notowany z Rozewia (SZELEGIEWICZ 1962).

87. *Cinara pinea* (MORDV.). Na Pobrzeżu Kaszubskim dość pospolity, notowany dotąd z Bielawskich Błot i Karwi (SZELEGIEWICZ 1962). Występuje tu pospolicie w suchych borach sosnowych, w borze nadmorskim i mieszanym, a nawet na wydmie szarej.

Puck, 12 V 1968, *Pinus sylvestris* – fund.; Gdańsk: Górki Wschodnie, Sobieszewo i Świbno, 8–11 VI 1975, *P. sylvestris* – apt., al.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *P. sylvestris* – apt.

88. *Cinara pini* (L.). Gatunek charakterystyczny dla borów sosnowych, notowany z Pobrzeża dotąd tylko z Ostrowa koło Karwi (SZELEGIEWICZ 1962).

Leba, 19 VI 1970, *Pinus sylvestris* – apt.; Gdańsk: Górki Wschodnie i Sobieszewo, 8 VI 1970, *P. sylvestris* – apt., al.

89. *Schizolachnus pineti* (F.). Pospolity w całej Polsce gatunek borowy, notowany na Pobreżu Kaszubskim z Ostrowa i Karwi (SZELEGIEWICZ 1962).

Leba, 20 VI 1970, *Pinus sylvestris* – apt.; Puck, 12 V 1968, *P. sylvestris* – fund.; Gdańsk: Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *P. nigra* – apt.; Świbno, 11 VI 1975, *P. sylvestris* – apt.

90. *Eulachnus rileyi* (WILL.)* Gatunek pochodzenia śródziemnomorskiego, związany z sosną czarną i kosówką. Na Pobreżu znaleziony w borze sosnowym.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 10 VI 1975, *Pinus nigra* – apt.

Aphididae

91. *Pterocomma jacksoni* THEOB. Z Pobreża Bałtyku notowany dotąd tylko z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1968) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje tutaj w zaroślach na wilgotnych łąkach, nad brzegami wód, na obrzeżach lasu i tylko wyjątkowo w osiedlach.

Wrzosowisko Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *Salix rosmarinifolia* – apt., juv.

92. *Pterocomma konoii* HORI. Pospolity w całej Polsce gatunek leśny, notowany z Pobreża Bałtyku z Bielawskich Błot (SZELEGIEWICZ 1965) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 19 VI 1970, *Salix caprea* – apt., al.; tamże, 21 VI 1970, *S. alba* – apt.; Karwia, 8 VIII 1962, *S. alba* – apt.

93. *Pterocomma populeum* (KALT.). Pospolity gatunek lęgowy, wnikający do parków i sztucznych zadrzewień. Na Pobreżu występuje głównie w parkach i na przydrożnych topolach, notowany był dotąd z Jastarni (SZELEGIEWICZ 1968) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 19 VI 1970, *Populus nigra* – al., apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *P. nigra* – apt.

94. *Pterocomma dubium* BÖRN. Tego rzadkiego u nas gatunku w trakcie moich badań nie obserwowałem, ale KRZYWIEC (1970) wykazała go z Chałup na Mierzei Helskiej.

95. *Pterocomma salicis* (L.). Z Pobreża Bałtyku wykazany dotąd z Karwi (SZELEGIEWICZ 1968) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje zarówno w siedliskach naturalnych, jak i na terenie osiedli; najliczniej w lęgach i na obrzeżu lasów.

Leba, 22 VI 1970, *Salix caprea* – apt.; Bielawskie Błota, 29 V 1961, *Salix* sp. – fund., apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *S. viminalis* – apt., al.

96. *Pterocomma steinheili* (MORDV.). Na badanym terenie stwierdzony dotąd tylko raz w Pucku (SZELEGIEWICZ 1965) i następnie już nie obserwowany.

97. *Plocamaphis amerinae* (HTG.)* Rzadki gatunek subborealny, występujący u nas głównie w wilgotnych siedliskach, np. w lasach łęgowych, na obrzeżach wilgotnych łąk, nad brzegami wód, wyjątkowo także w parkach. Na Pobrzeżu został znaleziony na wydmie szarej!

Władysławowo, 17 VI 1966, *Agropyron repens* (!) – 1 al.

98. *Hyalopterus pruni* (GEOFF.). Pospolity w całym kraju, występuje w sadach, ogrodach, zaroślach tarniny, a latem nad brzegami wód. Z Pobrzeża Bałtyku notowany z okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) i Krynicy Morskiej (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 22 VI 1970, *Prunus vulgaris* – apt.; Karwia, 11 VIII 1960, *Phragmites communis* – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Prunus vulgaris* – apt.

99. *Rhopalosiphum insertum* (WALK.). Pospolity w całym kraju, ale z Pobrzeża wykazany dotąd tylko ze Sztutowa (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 20 VI 1972, *Malus domestica* – apt.

100. *Rhopalosiphum padi* (L.). Pospolity u nas gatunek kosmopolityczny, migrujący z czeremchy na różne gatunki traw. Z Pobrzeża Bałtyku wykazany dotąd tylko z Jastrzębiej Góry (MICHNO-ZATORSKA 1966), ale wszędzie tutaj pospolity, choć niezbyt liczny. Obserwowałem go dość często na trawach porastających wydmy szare i w borach sosnowych w następujących miejscowościach: Karwia, Władysławowo, Jastarnia oraz Gdańsk: Górki Wschodnie, Sobieszowo i Świbno.

101. *Schizaphis jaroslavi* (MORDV.). Na Pobrzeżu Bałtyku występuje pospolicie na wydmie szarej i w borach sosnowych.

Karwia, 6 VIII 1965, *Calamagrostis epigeios* – apt., al.; Jastarnia, 16 VI 1966, *C. epigeios* – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *C. epigeios* – apt., al.

102. *Schizaphis rufula* (WALK.). Gatunek atlantycki, charakterystyczny dla wydmy białej. U nas znaleziony tylko raz w Karwi (SZELEGIEWICZ 1966). Dalej na wschód prawdopodobnie nie występuje.

103. *Schizaphis weingaertneriae* H. R. L. Na Pobrzeżu Bałtyku znaleziony tylko raz na wydmie szarej w Karwi (SZELEGIEWICZ 1968). Gatunek subatlantycki, charakterystyczny dla *Corynephorum* i znany z zachodniej części Polski.

104. *Aphis acanthi* SCHRK.* Do niedawna nie odróżniany od *Aphis fabae* SCOP. i *A. solanella* THEOB., ale prawdopodobnie pospolity w całym kraju na łąkach i pastwiskach. Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany.

Bielawskie Błota, 13 VIII 1962, *Cirsium arvense* – apt.

105. *Aphis acetosae* L. Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje u nas w dwóch odmiennych formach, różniących się wyraźnie morfologicznie i ekologicznie, z których jedna, związana ze szczawiem zwyczajnym, występuje głównie na wilgotnych łąkach, a druga – związana ze szczawiem polnym – preferuje siedliska suche, ksero-termiczne. Ich stanowisko systematyczne wymaga pilnie nowych badań.

Łeba, 19 VI 1975, *Rumex acetosa* – apt.

106. *Aphis cacaliasteris* H.R.L. Gatunek o słabo poznanym rozmieszczeniu, wykazany u nas z wrzosowiska Bielawskie Błota (SZELEGIEWICZ 1968).

107. *Aphis confusa* WALK., BÖRN.* Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany, znaleziony tutaj na wydmie szarej.

Władysławowo, 8 VII 1960, *Knautia arvensis* – apt.

108. *Aphis corniella* (H.R.L.). Gatunek pochodzenia nearktycznego migrujący z derenia na wierzbowkę. Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974), gdzie występuje dość pospolicie na skraju borów sosnowych, porębach i nasypach. Na Pobrzeżu Kaszubskim znaleziony w ogródku przydomowym.

Łeba, 20 VI 1970, *Cornus sanguinea* – apt., al.

109. *Aphis craccae* L. Pospolity w całej Polsce, głównie na świeżych i wilgotnych łąkach, rzadziej na polach i przydrożach, ale z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Łeba, 20 VI 1970, *Vicia cracca* – apt.; Jastrzębia Góra, 8 VIII 1960, *V. cracca* – apt.

110. *Aphis craccivora* KOCH.* Pospolity w całej Polsce oligofag na roślinach motylkowych, ale z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 10 VI 1975, *Medicago sativa* – apt.

111. *Aphis epipactis* THEOB. Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd tylko z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1968), gdzie wystąpił masowo na plaży u podnóża klifu. Na Pobrzeżu Kaszubskim znaleziony na skraju wydmy szarej i obrzeżach boru nadmorskiego.

Karwia, 6 VIII 1965, *Epipactis atrorubens* – apt.

112. *Aphis evonymi* F. (= *cognatella* JONES).* Z Pobrzeża dotąd nie notowany. Występuje głównie w podszyciu lasów i w zaroślach na brzegu lasów.

Leba, 22 VI 1970, *Evonymus europaea* — apt.

113. *Aphis fabae* SCOP.* Pospolity w całej Polsce szkodnik roślin uprawnych, ale z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie wykazywany.

Leba, 20 VI 1970, *Capsella bursa-pastoris*, *Arctium lappa* i *Galium aparine* — apt., al.; Karwia, 6 VIII 1960, *Rumex* sp. — apt.; Rozewie, 20 VIII 1962, *Valleriana officinalis* — apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Rumex maritimus* — apt.

114. *Aphis farinosa* GMEL. Na Pobrzeżu Kaszubskim pospolity, występuje tu w różnych środowiskach od skrajnie wilgotnych do suchych, np. w Karwi znaleziony został na wydmie białej.

Leba, 22 VI 1970, *Salix caprea* — apt.; Karwia, 6 VIII 1960, *Salix* sp. — apt.; Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *S. cinerea* — apt.; 29 V 1961, *S. rosmarinifolia* — apt.; 30 V 1961, *S. caprea* — apt.; Jastrzębia Góra, 13 V 1968, *Salix* sp. — apt.; Władysławowo, 13 V 1968, *Salix* sp. — apt.

115. *Aphis frangulae* KALT. Pospolity w całym kraju, ale z Pobrzeża Bałtyku wykazany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Nie migrująca forma tego gatunku występuje głównie w podszyciu lasów i zaroślach śródpolnych, natomiast formy migrujące należą do wszędobylskich, a niektóre z nich znane są jako szkodniki ziemniaka.

Leba, 21 VI 1970, *Frangula alnus* — al., juv.; Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *F. alnus* — apt.

116. *Aphis galiiscabri* SCHRK. Gatunku tego na badanym obszarze nie obserwowałem, ale z okolic Gdyni wykazał go URBAŃSKI (1947) pod nazwą *Aphis galii* KALT.

117. *Aphis hieracii* SCHRK. Na Pobrzeżu Bałtyku pospolity, ale wykazywany dotąd tylko z Karwi (SZELEGIEWICZ 1966) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje tutaj głównie na wydmie szarej i obrzeżach borów.

Jastarnia, 16 VI 1966, *Hieracium umbellatum* — apt.; Swarzewo, 13 V 1968, *Hieracium* sp. — fund., apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 10 VI 1975, *H. umbellatum* — apt.

118. *Aphis idaei* v. D. GOOT. Na Pobrzeżu Bałtyku dość pospolity. Występuje tutaj głównie na przydrożach, porębach i obrzeżach borów.

Leba, 21 VI 1970, *Rubus idaeus* — apt.; Karwia, 6 VIII 1960, *R. idaeus* — apt.; Gdynia, 23 VI 1970, *R. idaeus* — apt.

119. *Aphis polygonata* (NEVSKY)* Charakterystyczny gatunek synantropijny, występujący na przydrożach, miedzach i nieużytkach.

Łeba, 23 VI 1970, *Polygonum aviculare* – apt., al.

120. *Aphis pomi* DEGEER. Pospolity w całym kraju szkodnik drzew owocowych, znany także jako wektor chorób wirusowych roślin.

Karwia, 11 VIII 1960, *Crataegus* sp. – apt.; Gdańsk: Górki Wschodnie i Sobieszewo, 8 VI 1975, *Sorbus aucuparia* i *Malus domestica* – apt., al.

121. *Aphis psammophila* SZELEG. Gatunek charakterystyczny dla wydmy szarej, także w głębi kraju związany z wydmami. Na Pobrzeżu dość pospolity, ale wykazany dotąd tylko z Karwi (SZELEGIEWICZ 1967) i Krynicy Morskiej (SZELEGIEWICZ 1974).

Łeba, 20 VI 1970, *Jasione montana* – apt.; Władysławowo, 8 VII 1960, *J. montana* – apt.

122. *Aphis ruborum* (BÖRN.). Z Pobrzeża Bałtyku podany z Gdyni przez SZULCZEWSKIEGO (1931) pod nazwą *Aphis urticae* oraz z Mierzei Wiślanej przez SZELEGIEWICZA (1974).

Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Rubus* sp. – apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *Rubus* sp. – apt.

123. *Aphis rumicis* L. Gatunek charakterystyczny dla wilgotnych łąk i brzegów wód, ale spotykany także na pastwiskach, przydrożach i ugorach, a wyjątkowo także w siedliskach ruderalnych na terenie osiedli.

Władysławowo, 8 VII 1960, *Rumex maritimus* – al., apt.

124. *Aphis sambuci* L. Na Pobrzeżu Bałtyku dość rzadki, występuje głównie na terenie osiedli.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Sambucus nigra* – apt.

125. *Aphis sarothamni* FRANSEN.* Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany. Występuje głównie na obrzeżach lasów, podleśnych nieużytkach, pastwiskach, rzadziej łąkach.

Karwia, 8 VIII 1962, *Sarothamnus scoparius* – apt.; Puck, 12 V 1968, *S. scoparius* – fund., juv.

126. *Aphis schneideri* (BÖRN.)* Pospolity w całym kraju szkodnik, występujący głównie w ogrodach i na plantacjach porzeczeki.

Swarzewo, 13 V 1968, *Ribes vulgare* – apt.

127. *Aphis spiraephaga* F. P. MÜLL.* Gatunek pochodzenia azjatyckiego, który dopiero niedawno wkroczył na obszar Europy. Występuje u nas głównie w parkach i zieleńcach miejskich.

Gdynia, 23 VI 1970, *Spiraea arbuta* – apt., al.

128. *Aphis taraxacicola* (BÖRN.). Gatunek ten występuje głównie w siedliskach ruderalnych, na przydrożach, pastwiskach i obrzeżach lasów. Z Pobreża Bałtyku notowany był dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 21 VI 1970, *Taraxacum officinale* – apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 10 VI 1975, *T. officinale* – apt.

129. *Aphis tormentillae* PASS. Na Pobreżu Kaszubskim obserwowany tylko raz na wrzosowisku Bielawskie Błota (SZELEGIEWICZ 1966).

130. *Aphis ulmariae* SCHRK. Charakterystyczny dla wilgotnych siedlisk. Podany z badanego terenu na podstawie wyrosli z okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931). W trakcie moich badań nie obserwowany.

131. *Aphis urticata* F. Gatunek wszędobyłski, pierwotnie związany prawdopodobnie z lasami lęgowymi. Na Pobreżu Kaszubskim pospolity, zwłaszcza w siedliskach ruderalnych.

Leba, 20 VI 1970, *Urtica urens* – apt.; Chałupy, 17 VI 1966, *U. dioica* – apt.; Puck, 29 V 1961, *U. dioica* – fund., apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie i Sobieszewo, 10 VI 1975, *U. dioica* – apt.

132. *Aphis vaccini* BÖRN. Gatunek charakterystyczny dla torfowisk i borów bagiennych. Jego typową rośliną żywicielską jest *Vaccinium uliginosum*.

Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *Andromeda polifolia* – apt., al.

133. *Aphis verbasci* SCHRK. Z Pobreża Bałtyku znany dotąd jedynie z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1968), ale lokalnie, zwłaszcza na wydmie szarej i w borze nadmorskim, dość tutaj pospolity.

Leba, 19 VI 1970, *Verbascum* sp. – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 10 VI 1975, *Verbascum* sp. – apt.

134. *Aphis viburni* SCOP. W trakcie moich badań gatunku tego nie obserwowałem, ale na podstawie wyrosli wykazany został z okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) oraz z Jastrzębiej Góry, Lisiego Lasu i Sopotu (MICHNO-ZATORSKA 1966).

135. *Cryptosiphum artemisiae* BUCKT. Pospolity w całej Polsce gatunek siedlisk ruderalnych. Z Pobreża Kaszubskiego wykazany już z Mierzei Helskiej (MICHNO-ZATORSKA 1966), okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) i Gdańska (BRISCHKE 1882),

Władysławowo, 6 VII 1960, *Artemisia vulgaris* – apt.

136. *Ceruraphis eriophori* (WALK.). Gatunek wilgociolubny, charakterystyczny dla wilgotnych siedlisk, takich jak torfowiska niskie, źródlika, podmokłe łąki i olsy; tylko na żywicieli pierwotnym (*Viburnum* sp.) spotkać go można na obrzeżu lasów i w parkach. Z Pobrzeża Bałtyku wykazany tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Władysławowo, 13 V 1968, *Viburnum opulus* — fund., apt.

137. *Anuraphis subterranea* WALK. Latem dość częsty na łąkach, pastwiskach i nieużytkach; wiosną i jesienią w sadach, ogrodach i lasach. Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd jedynie z Krynicy Morskiej (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 21 VI 1970, *Pirus communis* — al.

138. *Dysaphis crataegi* (KALT.). Występuje w podobnych siedliskach jak gatunek poprzedni. Prawdopodobnie ten gatunek wykazał z Kępy Redłowskiej URBAŃSKI (1947) pod nazwą „*Anuraphis ranunculi*”.

Leba, 22 VI 1970, *Crataegus* sp. — apt., al.

139. *Dysaphis plantaginea* (PASS.). Pospolity w całym kraju szkodnik jabłoni, ale z Pobrzeża znany dotąd tylko z Wolina (JANISZEWSKA-CIHOCKA 1971).

Leba, 20 VI 1970, *Malus domestica* — apt.; Ciechocino koło Wejcherowa, 31 V 1961, *Malus* sp. — apt.

140. *Dysaphis plantaginis* (PAŠEK). Rzadki gatunek, wykazany z Pobrzeża jedynie z Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1966).

141. *Dysaphis ranunculi* (KALT.).* Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany. Znaleziony tutaj w parku na głogach wysadzanych wzdłuż alejek.

Leba, 22 VI 1970, *Crataegus* sp. — apt., al.

142. *Dysaphis sorbi* (KALT.). Na Pobrzeżu Kaszubskim dość pospolity i podawany już z Mierzei Helskiej (MOSZYŃSKA 1931) i okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931). Występuje tutaj głównie w lasach, rzadziej w pobliżu osiedli.

Karwia, 14 VI 1960, *Sorbus aucuparia* — apt.; Jastrzębia Góra, 29 V 1961, *S. aucuparia* — fund., juv.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *S. aucuparia* — al., apt., juv.

143. *Brachycaudus cardui* (L.). Pospolity w całym kraju, związany głównie z sadami, ogrodami przydomowymi i siedliskami ruderalnymi. Notowany jako szkodnik śliw i niektórych roślin ozdobnych, zwłaszcza szklarniowych.

Karwia, 8 VIII 1960, *Datura stramonium* — apt.; Gdynia, 18 IX 1970, *Carduus* sp. — apt.

144. *Brachycaudus helichrysi* (KALT.). Równie pospolity jak gatunek poprzedni i występujący w tych samych siedliskach, a ponadto także często na łąkach i pastwiskach.

Leba, 22 VI 1970, *Prunus vulgaris* – apt.

145. *Brachycaudus lychnidis* (L.). Dość pospolity na starych ugorach, przydrożach i innych siedliskach na terenie osiedli.

Leba, 20 VI 1970, *Melandrium album* – apt., al.; Gdańsk: Górki Wschodnie i Sobieszewo, 10 VI 1975, *M. album* – apt., juv.

146. *Brachycaudus rumexicolens* (PATCH). Z Pobrzeża Bałtyku znany z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1966) i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974). Występuje głównie na polanach leśnych i obrzeżach boru oraz na wydmach.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Rumex acetosella* – apt., al.

147. *Brachycaudus spiraeae* (OESTL.). Pospolity w parkach i ogrodach, z Pobrzeża Bałtyku notowany na podstawie wyrośli z okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931) i Chłapowa (MICHNO-ZATORSKA 1966).

Leba, 21 VI 1970, *Spiraea salicifolia* – apt.; Władysławowo, 13 V 1968, *S. salicifolia* – apt.

148. *Brachycolus stellariae* (HARDY). Gatunku tego na badanym obszarze nie stwierdziłem, ale z okolic Gdyni wykazał go SZULCZEWSKI (1931). Z Pobrzeża Bałtyku znany także z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1966).

149. *Diuraphis frequens* (WALK.). Występuje głównie w siedliskach ruderalnych, rzadziej na polach i ugorach. Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd tylko z Krynicy Morskiej (SZELEGIEWICZ 1974).

Władysławowo, 17 VI 1966, *Agropyron repens* – apt.

150. *Hayhurstia atriplicis* (L.). Pospolity gatunek ruderalny, wykazany z Pobrzeża Kaszubskiego przez SZULCZEWSKIEGO (1931), URBAŃSKIEGO (1974) i MICHNO-ZATORSKĄ (1966).

Leba, 19 VI 1970, *Chenopodium* sp. – apt.

151. *Hayhurstia cucubali* (PASS.). Wykazany z okolic Gdyni na podstawie wyrośli (SZULCZEWSKI 1931). Nowszych danych o występowaniu na Pobrzeżu Kaszubskim brak.

152. *Brevicoryne brassicae* (L.). Na Pobrzeżu dość częsty na uprawach kapusty i dziko rosnących roślinach krzyżowych.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Brassica oleracea* – apt.; Puck, 13 V 1968, *B. oleracea* – apt.; Gdynia, 9 VII 1960, *B. oleracea* – apt.

153. *Semiaphis anthrisci* (KALT.). Gatunku tego w trakcie moich badań nie udało mi się znaleźć, ale podał go z okolic Gdyni SZULCZEWSKI (1931) na podstawie „wyrośli”. Dane te wymagają jednak potwierdzenia, gdyż podobne deformacje roślin wywołują także inne gatunki mszyce.

154. *Hyadaphis foeniculi* (PASS.). Podany na podstawie „wyrośli” („30. Aphidae”) z Gdyni przez URBAŃSKIEGO (1974), nie został przeze mnie tutaj odnaleziony. Występowanie na Pobrzeżu Kaszubskim wymaga jeszcze potwierdzenia.

155. *Staegeriella necopinata* (BÖRN.).* Nowy dla Pobrzeża Bałtyku i znaleziony tutaj dwukrotnie na wydmie szarej. W głębi kraju występuje głównie na łąkach i pastwiskach, rzadziej na wydmach i poręczach.

Łeba, 23 VI 1970 — apt.; Władysławowo, 17 VI 1966 — apt.; obie próbki na *Galium mollugo*.

156. *Hyalopteroides humilis* (WALK.). Występuje na pastwiskach i łąkach oraz na miedzach, przydrożach i w innych ruderalnych siedliskach. Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Karwia, 8 VIII 1962, *Dactylis glomerata* — apt.

157. *Coloradoa achilleae* H.R.L. Z Pobrzeża znany dotąd jedynie z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Łeba, 23 VI 1970, *Achillea millefolium* — apt., al.; Władysławowo, 17 VI 1966, *A. millefolium* — apt.

158. *Coloradoa artemisiae* (DEL GU.). Na Pobrzeżu Kaszubskim bardzo rzadki, wykazany dotąd jedynie z Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1966). Występuje głównie w siedliskach ruderalnych.

159. *Ericaphis ericae* (BÖRN.). Gatunek atlantycki, znany u nas dotąd jedynie z wrzosowiska Bielawskie Błota (SZELEGIEWICZ 1966).

Między Wielką Wsią a Chalupami, 17 VI 1966, *Erica tetralix* — apt.

160. *Myzaphis rosarum* (KALT.). Z Pobrzeża Kaszubskiego znany tylko z Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1968).

161. *Chaetosiphon potentillae* (WALK.).* Nowy dla Pobrzeża Bałtyku. Występuje pospolicie na łąkach, przydrożach i wzdłuż cieków wodnych.

Łeba, 19 i 23 VI 1971, *Potentilla anserina* — apt., al.; Jastarnia, 16 VI 1966, *P. anserina* — apt., al.

162. *Chaetosiphon tetraerodus* (WALK.). Z Pobrzeża notowany już z Orłowa (SZELEGIEWICZ 1968). Występuje tutaj na różach w siedliskach naturalnych oraz w parkach i ogrodach.

Leba, 22 VI 1970, *Rosa rugosa* — 1 al.; Puck, 30 V 1961, *Rosa* sp. — apt.; Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Rosa polyantha* — apt.

163. *Liosomaphis berberidis* (KALT.)* Na Pobrzeżu rzadki, występuje tutaj głównie w parkach i zieleńcach.

Puck, 30 V 1961, *Berberis vulgaris* — fund., apt.

164. *Cavariella aegopodi* (SCOP.). Na Pobrzeżu Kaszubskim dość pospolity. Występuje na wilgotnych łąkach, nad brzegami wód i w siedliskach ruderalnych oraz ogrodach.

Bielawskie Błota, 30 V 1961, *Salix alba* — apt.; Karwia, 19 VIII 1962, *Levisticum officinale* — apt.

165. *Cavariella archangelicae* (SCOP.)* Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany i znaleziony tutaj w wilgotnych zaroślach na skraju boru sosnowego.

Swarzewo, 13 V 1968, *Salix fragilis* — apt.

166. *Cavariella konoii* TAKAH.* Nowy dla Pobrzeża Bałtyku, znaleziony tutaj na wilgotnej łące.

Puck, 30 V 1961, *Pastinaca sativa* — al., apt.

167. *Cavariella pastinacae* (L.). Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974), ale tutaj dość pospolity nad brzegami wód i na łąkach oraz pastwiskach.

Bielawskie Błota, 20 V 1961, *Salix* sp. — fund., apt.; Puck, 29 V 1961, *Salix* sp. — apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 8 VI 1975, *Salix* sp. — apt.

168. *Cavariella theobaldi* (GILL. et BRAGG). Na Pobrzeżu pospolity, występuje w tych samych siedliskach co gatunek poprzedni. Notowany dotąd z wyspy Wolin, Gąsek koło Koszalina i Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1968) oraz z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Leba, 22 VI 1970, *Salix alba* — apt.; Jastarnia, 16 VI 1966, *Salix alba* — al., apt.; Puck, 29 V 1961, *Salix* sp. — apt.

169. *Phorodon humuli* (SCHRK.)* Znany i pospolity na południu kraju szkodnik chmielu. Z Pobrzeża Bałtyku nie był dotąd notowany.

Leba, 22 VI 1970, *Prunus vulgaris* — apt., al.

170. *Rhopalomyzus loniceræ* (SIEB.). Opisany przez SIEBOLDA (1839) z Gdańska, był następnie notowany z Gdyni (URBAŃSKI 1947). Występuje tutaj wiosną w parkach i zieleńcach, latem nad brzegami wód i na wilgotnych łąkach.

Leba, 22 VI 1970, *Lonicera tatarica* – al., juv.

171. *Myzodes persicae* (SULZ.). Pospolity w całym kraju szkodnik roślin użytkowych i wektor chorób wirusowych roślin, rozmieszczony głównie na terenach zurbanizowanych. Szczególnie uciążliwy w szklarniach i w uprawach pod folią.

Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Capsella bursa-pastoris* – apt.

172. *Myzus cerasi cerasi* (F.). Znany szkodnik wiśni i czereśni, migruje latem na przytulię i przetacznik.

Leba, 22 VI 1970, *Cerasus vulgaris* – apt.; Karwia, 8 VII 1960, *C. vulgaris* – apt.; Władysławowo, 17 V 1966, *C. avium* – fund., apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *C. vulgaris* – apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *C. avium* – apt.

173. *Myzus cerasi veronicae* (WALK.)* Podgatunek nowy dla Pobreża Bałtyku, nie migrujący. Występuje głównie na łąkach, pastwiskach, nasypach i przydrożach.

Władysławowo, 17 V 1966, *Galium mollugo* – 1 apt.

174. *Galiobium langei* (BÖRN.). Z Pobreża Bałtyku znany dotąd jedynie z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1966). Ciepłolubny gatunek, występujący w suchych, nasłonecznionych siedliskach.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Galium mollugo* – apt.

175. *Paramyzus heraclei* BÖRN. Znany u nas jedynie z kilku stanowisk, w tym z wyspy Wolin nad Bałtykiem (SZELEGIEWICZ 1966). Występuje głównie na łąkach i pastwiskach.

Leba, 23 VI 1970, *Heracleum sibiricum* – apt.

176. *Cryptomyzus alboapicalis* THEOB.* Typowy gatunek ruderalny, dość pospolity w kraju, ale z Pobreża Bałtyku dotąd nie notowany.

Chałupy, 17 VI 1966, *Lamium album* – apt.

177. *Cryptomyzus galeopsidis* (KALT.). Pospolity gatunek miejsc ruderalnych, występujący także w parkach i lasach.

Leba, 22 VI 1970, *Ribes rubrum* – apt.

178. *Cryptomyzus ribis* (L.). Znany szkodnik porzeczek, występujący pospolicie w ogródkach przydomowych i na plantacjach porzeczeki.

Leba, 22 VI 1970, *Ribes rubrum* — apt.; Swarzewo, 13 V 1962, *R. vulgare* — apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 9 VI 1975, *R. rubrum* — apt.

179. *Capitophorus carduinus* (WALK.)* Występuje na suchych pastwiskach, nasypach, przydrożach i w miejscach ruderalnych. Z Pobrzeża Bałtyku nie był dotąd notowany.

Leba, 15 VI 1970, *Carduus acanthoides* — apt.; Bielawskie Błota, 7 VIII 1960, *Carduus* sp. — al., apt.

180. *Capitophorus hippophaes* (WALK.). Pospolity na łąkach, pastwiskach i w siedliskach ruderalnych, ale z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Władysławowa (SZELEGIEWICZ 1968).

Gdynia, 9 VII 1960, *Hippophae rhamnoides* — apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 10 VI 1975, *H. rhamnoides* — apt.

181. *Pleotrichophorus duponti* H.R.L.* Nowy dla Pobrzeża Bałtyku, znany u nas dotąd tylko z Babiej Góry i Olsztyna. Występuje głównie na pastwiskach i suchych, nasłonecznionych łąkach, a na Pobrzeżu znaleziony został na wydmie szarej.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Achillea millefolium* — apt.

182. *Pleotrichophorus glandulosus* (KALT.). Pospolity u nas gatunek synantropijny, z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Władysławowo, 9 VII 1960, *Artemisia vulgaris* — apt.; Gdańsk-Sobieszewo, 10 VI 1975, *A. vulgaris* — apt.

183. *Pleotrichophorus persimilis* BÖRN. W głębi kraju nadzwyczaj rzadki, występujący w borach sosnowych na wydmach. Na Pobrzeżu pospolicie w pasie wydm nadmorskich, rzadziej w borach sosnowych.

Karwia, 21 VIII 1960, *Artemisia campestris* — apt., 4 VIII 1965, *A. campestris* — apt., 1 al.; Władysławowo, 17 VI 1966, *A. campestris* — apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *A. campestris* — apt.

184. *Nasonovia compositella nigra* (H.R.L.). Z Pobrzeża Kaszubskiego wykazany z okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931, URBAŃSKI 1947). W trakcie moich badań gatunku tego nie odnalazłem. Występuje głównie w lasach.

185. *Nasonovia pilosellae* (BÖRN.). Z Pobrzeża Bałtyku podany jedynie z okolic Gdyni (lasy koło Zagórze) przez URBAŃSKIEGO (1947). Znaleziony przeze mnie na skraju boru sosnowego.

Mikoszewo, 12 VI 1975, *Hieracium pilosella* – apt.

186. *Nasonovia ribisnigri* (MOSL.)* Pospolity w całym kraju gatunek, migrujący z porzeczek na różne rośliny złożone. Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany.

Leba, 22 VI 1970, *Ribes rubrum* – apt.; Swarzewo, 13 V 1968, *R. aureum* – al., apt.

187. *Hyperomyzus lactucae* (L.)* Ten pospolity u nas gatunek nie był dotąd z Pobrzeża Bałtyku wykazywany.

Swarzewo, 13 V 1968, *Ribes aureum* – al., apt.

188. *Hyperomyzella rhinanthi* (SCHOUT.). Gatunku tego w trakcie moich badań nie spotykałem, ale z Gdyni wykazał go SZULCZEWSKI (1931). Z Pobrzeża Bałtyku znany ponadto z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1968).

189. *Aulacorthum solani* (KALT.)* Kosmopolityczny szkodnik roślin uprawnych i wektor chorób wirusowych roślin.

Leba, 23 VI 1970, *Linaria vulgaris* – apt.; Gdańsk-Świbno, 11 VI 1975, *Capsella bursa-pastoris* – apt.

190. *Metopolophium albidum* H.R.L. Dość pospolity gatunek łąkowy, notowany z Pobrzeża Bałtyku jedynie z wrzosowiska Bielawskie Błota (SZELEGIEWICZ 1968).

Władysławowo, 17 VI 1968, *Arrhenatherum elatius* – apt.

191. *Metopolophium dirhodum* (WALK.). Pospolity w całym kraju gatunek migrujący z róż na trawy, notowany ostatnio jako szkodnik zbóż i traw nasienne. Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd jedynie z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1968).

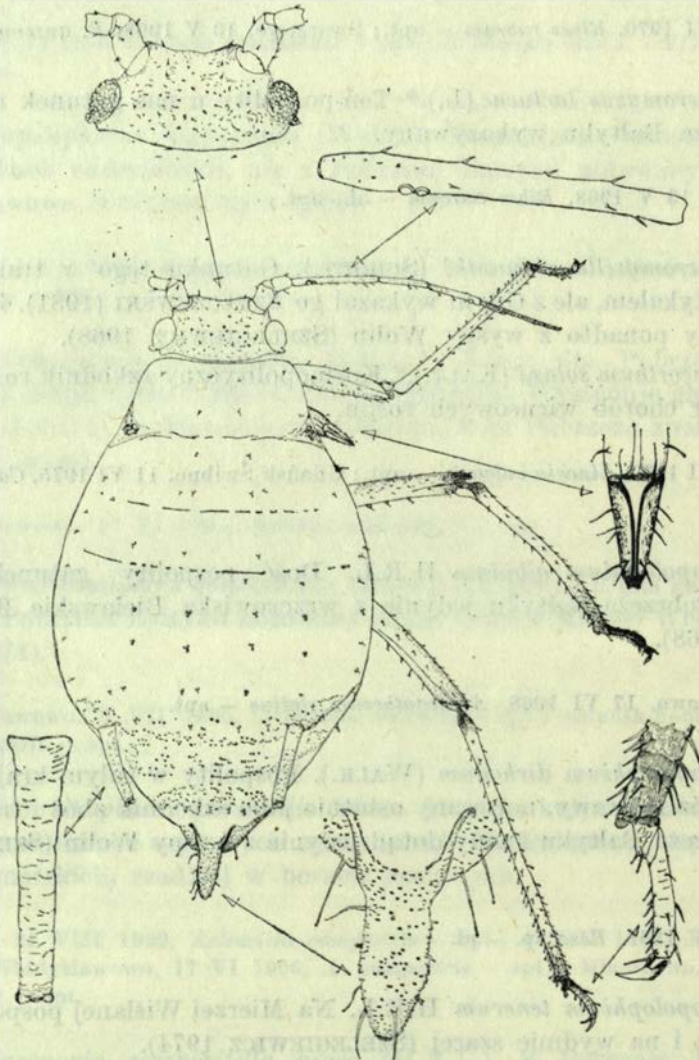
Puck, 30 V 1961, *Rosa* sp. – al.

192. *Metopolophium tenerum* H.R.L. Na Mierzei Wiślanej pospolity w borze sosnowym i na wydmie szarej (SZELEGIEWICZ 1974).

Jastarnia, 16 VI 1966, *Deschampsia flexuosa* – apt.

193. *Acyrthosiphon auctus* (WALK.).** Gatunek nowy dla fauny Polski. Prawdopodobnie element borealno-atlantycki, znany z Islandii, Anglii, Skandynawii, wybrzeży Morza Północnego i Bałtyku. Żyje na honkenii piaskowej i rukwieli nadmorskiej. Charakterystyczny gatunek dla plaży i wydmy białej.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Honckenya peploides* — al., apt.

Rys. 9. *Acyrthosiphon auctus* (WALK.), bezskrzydła dzieworódka

194. *Acyrtosiphon caraganae* (CHOL.). Synantropijny gatunek pochodzenia azjatyckiego, występujący u nas głównie w parkach i zielenicach oraz ogródkach na karaganie.

Władysławowo, 9 VII 1960, *Caragana arborescens* – apt.

195. *Acyrtosiphon knechteli* (BÖRN.). Prawdopodobnie gatunek borealno-górski, występujący wyłącznie na torfowiskach i w bagiennych borach.

Wrzosowisko Bielawskie Błota, 7 VII 1970, *Vaccinium uliginosum* – apt., 3 al.

196. *Acyrtosiphon parvus* (BÖRN.)* Rzadki gatunek borowy, związany głównie ze szczodrzeńcem. Nowy dla Pobrzeża Bałtyku.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Sarothamnus scoparius* – apt., 1 al.

197. *Acyrtosiphon pelargonii boreale* H.R.L. Znany u nas zaledwie z kilku stanowisk, ale notowany jako pospolity na Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Wielka Wieś, 17 VI 1966, *Potentilla argentea* – apt.; Jastarnia, 16 VI 1966, *P. anserina* – apt.

198. *Acyrtosiphon pelargonii geranii* (KALT.). Podgatunek prawie kosmopolityczny, występujący u nas w cienistych lasach, na łąkach a także w siedliskach ruderalnych. Z Pobrzeża Bałtyku notowany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Władysławowo, 13 V 1968, *Malva neglecta* – apt.

199. *Acyrtosiphon pisum ononis* (KOCH)* Podgatunek ten nie był dotąd znany z Pobrzeża Bałtyku. Występuje tutaj na wydmie szarej i w borze sosnowym.

Władysławowo, 8 VII 1960, *Ononis spinosa* – apt., al.; tamże, 17 VI 1966, *O. spinosa* – apt.

200. *Acyrtosiphum pisum pisum* (HARRIS). Pospolity u nas szkodnik grochu i upraw motylkowych, zwłaszcza lucerny nasiennej. Populacje z żarnowca wyróżniane są niekiedy jako odrębny podgatunek *A. pisum spartii*.

Leba, 23 VI 1970, *Astragalus* sp. – apt.; Karwia, 8 VIII 1962, *Sarothamnus scoparius* – apt.; wrzosowisko Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *Lotus uliginosus* – apt.; Rozewie, 29 V 1961, *S. scoparius* – apt.; tamże, 20 VIII 1962, *Vicia* sp. – apt.; Władysławowo, 8 VII 1960, *S. scoparius* – apt., al.; Wielka Wieś, 17 VI 1966, *Chrysanthemum leucanthemum* (!) – apt.

201. *Titanosiphon artemisiae* (KOCH). W głębi kraju dość rzadki, występuje tam głównie na wydmach, w suchych borach sosnowych i murawach kserotermicznych. Na Pobrzeżu pospolity na wydmie szarej (SZELEGIEWICZ 1974).

Karwia, 6 VIII 1960, *Artemisia campestris* – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *A. campestris* – apt.

202. *Linosiphon galiophagus* (WIMSH.). Dość rzadki gatunek, związany z przytulią i występujący w dość różnych siedliskach. Na Pobrzeżu znaleziony na pastwisku oraz na skraju boru sosnowego.

Łeba, 21 VI 1970, *Galium* sp. – apt., 1 al.; Władysławowo, 17 VI 1966, *Galium mollugo* – apt.

203. *Sitobion avenae* (F.). Gatunek wszędobylski, występujący w różnych siedliskach od skrajnie kserotermicznych po skrajnie wilgotne. Na Pobrzeżu znaleziony na wydmie szarej i w borze sosnowym.

Łeba, 19 VI 1970, czerpakiem – apt.; Gdańsk: Sobieszewo i Świbno, 8–11 VI 1975, *Calamagrostis epigeios* – apt.

204. *Sitobion fragariae* (WALK.). Rozmieszczony podobnie jak poprzedni gatunek, ale unikający siedlisk skrajnych.

Łeba, 22 VI 1970, *Rubus* sp. – apt., al.

205. *Macrosiphum cholodkovskyi* MORDV. Występuje prawie wyłącznie w siedliskach wilgotnych (olsy, wilgotne łąki, brzegi wód). Z Pobrzeża Kaszubskiego notowany jedynie z okolic Gdyni (URBAŃSKI 1947). Znaleziony przeze mnie tylko raz w olsie.

Mikoszewo, 12 VI 1975, *Filipendula ulmaria* – apt.

206. *Macrosiphum epilobiellum* (THEOB.)* Znany u nas dotąd wyłącznie z Olsztyna i nowy dla Pobrzeża Bałtyku.

Łeba, 22 VI 1970, *Chamaenerion angustifolium* – al., apt.

207. *Macrosiphum rosae* (L.)* Ten kosmopolityczny i pospolity w całym kraju gatunek nie był dotąd notowany z Pobrzeża Bałtyku.

Łeba, 22 VI 1970, *Rosa* sp. – apt., al.; Rozewie, 20 VIII 1962, *Valeriana officinalis* – al., apt.; Puck, 30 V 1961, *Rosa* sp. – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *Rosa* sp. – apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *Rosa* sp. – apt., al.

208. *Uroleucon achilleae* (KOCH). Z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd tylko z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Władysławowo, 17 VI 1966, *Achillea millefolium* – apt.

209. *Uroleucon campanulae* (KALT.). Na Pobrzeżu Bałtyku dość liczny na wydmie szarej i w borze sosnowym (SZELEGIEWICZ 1974).

Orłowo, 7 VII 1960, *Jasione montana* – apt.; Gdańsk-Świbno, 12 VI 1975, *J. montana* – apt.

210. *Uroleucon cirsii* (L.). Na Pobrzeżu występuje głównie na wilgotnych łąkach, pastwiskach i w siedliskach ruderalnych.

Leba, 20 VI 1970, *Cirsium* sp. – apt.; wrzosowisko Bielawskie Błota, 7 VII 1960, *C. arvense* – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *C. arvense* – apt., al.

211. *Uroleucon chondrillae* (NEVSKY). Znany u nas głównie z zachodniej części kraju, a z Pobrzeża Bałtyku z wyspy Wolin (SZELEGIEWICZ 1968). Występuje głównie w suchych siedliskach, na skraju borów, przydrożach, nasypach kolejowych i na murawach kserotermicznych.

Gdańsk-Górki Wschodnie, 12 VI 1975, *Chondrilla juncea* – apt.

212. *Uroleucon jaceae jaceae* (L.)* Pospolity gatunek łąkowy, ale z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie wykazywany.

Leba, 19 VI 1970, *Centaurea jacea* – apt.; Władysławowo, 8 VII 1960, *C. jacea* – apt.

213. *Uroleucon obscurus* (KOCH). Na Pobrzeżu Bałtyku pospolity na wydmach nadmorskich i w borze sosnowym.

Leba, 21 VI 1970, *Hieracium umbellatum* – apt.; Karwia, 6 VIII 1960, *H. umbellatum* – apt.; wrzosowisko Bielawskie Błota, 6 VII 1960, *H. boreale* – apt.; Ostrowo, 7 VII 1960, *H. umbellatum* – al.; Jastarnia, 16 VI 1966, *H. umbellatum* – apt.; Gdańsk : Górki Wschodnie, Sobieszewo i Świbno, 7–11 VI 1975, *H. umbellatum* – apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *H. umbellatum* – apt.

214. *Uroleucon pilosellae* (BÖRN.)* Znany u nas dotąd zaledwie z kilku stanowisk, nowy dla Pobrzeża Bałtyku. Na Pobrzeżu bardzo rzadki, znaleziony jedynie raz na skraju boru sosnowego.

Mikoszewo, 12 VI 1975, *Hieracium pilosella* – apt.

215. *Uroleucon similis* (H.R.L.)* Dość częsty u nas gatunek na suchych siedliskach, ale z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie wykazywany. Występuje tutaj na obrzeżu borów sosnowych.

Władysławowo, 8 VII 1960, *Erigeron acer* – al., apt.

216. *Uroleucon solidaginis* (F.). Dość częsty u nas, typowy gatunek borowy. Na wybrzeżu występuje głównie na obrzeżu borów, rzadziej na wydmie szarej.

Karwia, 6 VIII 1960, *Solidago virga-aurea* – apt.

217. *Uroleucon taraxaci* (KALT.). Na Pobrzeżu Kaszubskim bardzo rzadki i wykazany dotąd jedynie z Karwi (SZELEGIEWICZ 1968).

218. *Macrosiphoniella artemisiae* (B. DE F.). Pospolity u nas gatunek ruderalny, z Pobrzeża Bałtyku znany dotąd z Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Władysławowo, 9 VI 1960, *Artemisia vulgaris* – apt., al.; Gdańsk-Sobieszewo, 10 VII 1975, *A. vulgaris* – apt.

219. *Macrosiphoniella fasciata* DEL GU. Gatunek ciepłolubny, na Pobrzeżu Bałtyku bardzo pospolity na wydmach nadmorskich i obrzeżach boru, ale w głębi kraju rzadki.

Karwia, 6 VIII 1960 i 17 VI 1966, *Artemisia campestris* – apt.; Władysławowo, 17 VI 1966, *A. campestris* – apt.; Jastarnia, 16 VI 1966, *A. campestris* – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *A. campestris* – apt.

220. *Macrosiphoniella millefolii* (DEGEER). Pospolity u nas gatunek występujący na łąkach, pastwiskach i przydrożach. Na Pobrzeżu dość częsty w siedliskach ruderalnych.

Władysławowo, 6 VII 1960, *Achillea millefolium* – apt.; Gdańsk: Górki Wschodnie i Świbno, 8 VI 1975, *A. millefolium* – apt., al.

221. *Macrosiphoniella oblonga* (MORDV.)* Pospolity u nas gatunek synantropijny, notowany niekiedy jako szkodnik chryzantem ozdobnych. Z Pobrzeża Bałtyku dotąd nie notowany i znaleziony tutaj na terenie osiedla w typowym siedlisku ruderalnym.

Władysławowo, 9 VII 1960, *Artemisia vulgaris* – juv.

222. *Macrosiphoniella obtecta* (BÖRN.). Bardzo u nas rzadki, ciepłolubny gatunek, znany zaledwie z trzech stanowisk.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Centaurea scabiosa* – apt.

223. *Macrosiphoniella persequens* (WALK.). Gatunek łąkowy, występujący także na suchych pastwiskach i nasypach. Na Pobreżu znalezione na obrzeżu boru.

Bielawskie Błota, 24 VIII 1959, *Tanacetum vulgare* – apt.

224. *Macrosiphoniella subequalis* BÖRN.* U nas dość rzadki, ciepłolubny. Na Pobreżu Bałtyku prawdopodobnie dość pospolity na wydmie szarej.

Leba, 19 VI 1970, *Artemisia campestris* – apt.

225. *Macrosiphoniella tanacetaria* (KALT.). Na Pobreżu dość pospolity. Występuje tu głównie w siedliskach ruderalnych.

Leba, 20 VI 1970, *Tanacetum vulgare* – apt.; Bielawskie Błota, 24 VII 1959, *T. vulgare* – apt.; Władysławowo, 17 VI 1966, *T. vulgare* – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *T. vulgare* – apt., al.

226. *Macrosiphoniella tapuskae* (HOTT et FRIS.). Rzadko u nas notowany, ciepłolubny gatunek o skrytym trybie życia. Na Pobreżu występuje na obrzeżu borów, przydrożach, nasypach i w podobnych suchych siedliskach.

Władysławowo, 17 VI 1966, *Achillea millefolium* – apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *A. millefolium* – apt.

227. *Macrosiphoniella usquertensis* H.R.L.* Gatunek nowy dla Pobreża Bałtyku, znalezione tutaj na skraju boru sosnowego.

Leba, 23 VI 1972, *Achillea millefolium* – apt.

228. *Metopeurum fuscoviride* STROYAN. Pospolity gatunek synantropijny. Występuje na Pobreżu na skraju borów, przydrożach i wydmie szarej, ale zawsze w miejscach z roślinnością synantropijną.

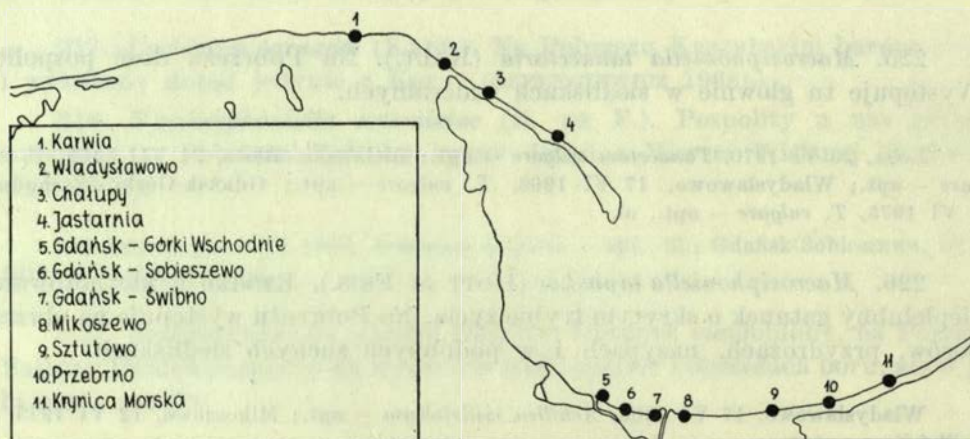
Leba, 19 VI 1970, *Tanacetum vulgare* – apt., al.; Władysławowo, 8 VIII 1960 i 17 VI 1966, *T. vulgare* – apt.; Gdańsk-Górki Wschodnie, 8 VI 1975, *T. vulgare* – apt.

229. *Amphorophora rubi* (KALT.). Z Pobreża Kaszubskiego notowany już z Mierzei Helskiej (MOSZYŃSKA 1931) i okolic Gdyni (SZULCZEWSKI 1931). Występuje tu na obrzeżach boru, na porębach i przesiekach leśnych oraz w zaroślach nad wodami.

Gdańsk-Górki Wschodnie i Świbno, 8–11 VI 1975, *Rubus* sp. – apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *Rubus* sp. – apt.

230. *Megoura litoralis* F. P. MÜLLER. Gatunek charakterystyczny dla wydmy białej, ale w Górkach Wschodnich i Świbnie obserwowałem go także na wydmie szarej, a nawet w borze sosnowym graniczącym z wydumą szarą. Na Pobrzeżu Bałtyku notowany z Karwi i Jastarni (SZELEGIEWICZ 1966), z Chałup (KRZYWIEC 1970) oraz Sztutowa i Mierzei Wiślanej (SZELEGIEWICZ 1974).

Władysławowo, 17 VI 1966, *Lathyrus maritimus* — apt.; Gdańsk: Góry Wschodnie i Świbno, 8–11 VI 1975, *L. maritimus* — apt., al.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *L. maritimus* — apt., al.

Rys. 10. Rozmieszczenie *Megoura litoralis* F. P. MÜLLER na Pobrzeżu Wschodnim

231. *Megoura viciae* BUCKT.* Pospolity ten gatunek łąkowy nie był dotąd znany z Pobrzeża Bałtyku.

Puck, 29 V 1961, *Lathyrus* sp. — apt.; Mikoszewo, 12 VI 1975, *Vicia* sp. — apt.

Instytut Zoologii PAN
Warszawa, ul. Wileza 64

PIŚMIENNICTWO

- BRISCHKE C. G. 1882. Die Pflanzen-Deformationen (Gallen) und ihre Erzeuger in Danzigs Umgebung. Schr. naturf. Ges. Danzig, N. F., 5(3): 155–199.
- DAMPF A. 1908. Über ostpreussische *Chermes*-Arten. Schr. phys. -ök. Ges. Königsberg, 48: 351–360.

- ENDERLEIN G. 1908. Biologisch-faunistische Moor- und Dünen-Studien. Ber. Westpr. bot. zool. Ver., Danzig, **30**: 54–238.
- JANISZEWSKA-CIHOCKA E. 1965. Mszyce (*Homoptera, Aphidodea*) roślin sadowniczych Polski. II. Fragm. faun., Warszawa, **12**: 123–142.
- JANISZEWSKA-CIHOCKA E. 1971. Mszyce (*Homoptera, Aphidodea*) roślin sadowniczych Polski. V. Fragm. faun., Warszawa, **16**: 225–239.
- KONDRACKI J. 1969. Podstawy regionalizacji fizycznogeograficznej. PWN, Warszawa, 154 pp.
- KRZYWIEC D. 1970. Uzupełnienia do znajomości fauny mszyce (*Homoptera, Aphidoidea*) Polski ze szczególnym uwzględnieniem Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. Fragm. faun., Warszawa, **16**: 109–121.
- KRZYWIEC D. 1971. Bawełnica topolowa wczesna – *Pemphigus protospirae* LICHTENSTEIN (*Homoptera, Aphidoidea*) w Polsce. Przegl. zool., Warszawa, **15**(2): 159–161.
- MICHNO-ZATORSKA Z. 1966. Materiały do znajomości wyrosli (zoocecidów) Pomorza. Część I. Stud. Soc. Sci. tor. (D), Toruń, **7**: 153 – 284.
- MOSZYŃSKA M. 1931. Galasy (zooecidia) drzew i krzewów półwyspu Helskiego. Kosmos (A), Lwów, **55**: 273–292.
- SIEBOLD C. T. von. 1839. Ueber die inneren Geschlechtswerkzeuge der viviparen und oviparen Blattläuse. Forcep's Neue Not. Nat. Heilk., Weimar, **12**: 305–308.
- SZAFER W. 1959. Szata roślinna Polski, 2. PWN, Warszawa, 333 pp.
- SZELEGIEWICZ H. 1962. Materiały do poznania mszyce (*Homoptera, Aphididae*) Polski. I. Fragm. faun., Warszawa, **10**: 63–98.
- SZELEGIEWICZ H. 1963. Materiały do fauny mszyce (*Homoptera, Aphididae*) Polski. Fragm. faun., Warszawa, **10**: 473–479.
- SZELEGIEWICZ H. 1965. Mszyce (*Homoptera, Aphididae*) nowe dla fauny Polski. Fragm. faun., Warszawa, **12**: 31–42.
- SZELEGIEWICZ H. 1966. Uzupełnienia do fauny mszyce (*Homoptera, Aphididae*) Polski. Fragm. faun., Warszawa, **12**: 429–455.
- SZELEGIEWICZ H. 1967. Materiały do fauny mszyce (*Homoptera, Aphidodea*) Polski. II. Fragm. faun., Warszawa, **14**: 45–91.
- SZELEGIEWICZ H. 1968. Mszyce – *Aphidodea*. Katalog fauny Polski, XXI, 4. Warszawa, 316 pp.
- SZELEGIEWICZ H. 1974. Mszyce (*Homoptera, Aphidodea*) Mierzei Wiślanej ze szczególnym uwzględnieniem wydym nadmorskich. Fragm. faun., Warszawa, **19**: 349–394.
- SZULCZEWSKI J. W. 1931. Wyrosłe (zooecidia) Gdyni i okolicy. Kosmos (A), Lwów, **55**: 249–272.
- URBAŃSKI J. 1947. Materiały do znajomości wyrosli okolic Gdyni. Ann. UMCS (C), Lublin, **2**: 151–166.

РЕЗЮМЕ

[Заглавие: Материалы по фауне тлей (*Homoptera*, *Aphidodea*) побережья Балтийского моря]

Работа содержит список тлей, собранных автором и сотрудниками в разных пунктах балтийского побережья в 1960-1975 гг. Список охватывает 231 вид и подвид, 53 из которых не были известны с побережья, а три из них *Betulaphis brevopilosa* BÖRN., *B. helvetica* H.R.L. и *Acyrtosiphon auctus* (WALK.) являются новыми для фауны Польши.

ZUSAMMENFASSUNG

[Titel: Beiträge zur Kenntnis der Blattlausfauna (*Homoptera*, *Aphidodea*) der polnischen Ostseeküste]

Die Arbeit enthält eine Artenliste von Blattläusen, die vom Verfasser und seinen Kollegen an der polnischen Ostseeküste während mehrerer, kurzer Exkursionen in den Jahren 1960–1975 eingesammelt wurden. Die Liste umfasst 231 Arten bzw. Unterarten, von denen 53 Erstfunde aus der polnischen Ostseeküste darstellen. Drei von diesen Arten, und zwar: *Betulaphis brevopilosa* BÖRN., *B. helvetica* H.R.L. und *Acyrtosiphon auctus* (WALK.), sind zum ersten Mal aus Polen nachgewiesen worden.

Redaktor pracy – Prof. dr A. Riedel

Państwowe Wydawnictwo Naukowe – Warszawa 1976
Nakład 895 + 90 egz. Ark. wyd. 2,75; druk. 2³/₄. Papier druk. sat. kl. III, 80 g. B1. Cena zł 20,–
Nr zam. 2444/75 – L-11 Wrocławska Drukarnia Naukowa

...

...

...

[Tytuł: ...]

...

Redaktor pisy - Prof. ...

...